

Erasmushogeschool Brussel
Master in het drama
(master)

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Besluit	4
3	Werkwijze en verantwoording	5
3.1	Evaluatieorgaan en visitatiecommissie	5
3.2	Werkwijze	5
3.3	Domeinspecifiek referentiekader	6
3.4	Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie	6
4	Opleiding	9
5	Beoordeling	10
5.1	Doelstellingen opleiding	10
5.2	Programma	11
5.3	Inzet personeel	15
5.4	Voorzieningen	16
5.5	Interne kwaliteitszorg	17
5.6	Resultaten	18
6	Oordelen visitatiecommissie	19
7	Oordelen NVAO	20
7.1	Academiseringsproces	20
8	Opmerkingen en bezwaren van instelling	21

1 Samenvattende conclusie

Bij brief van 31 januari 2010 heeft de Erasmushogeschool Brussel (EhB) bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag tot accreditatie ingediend voor de opleiding Master in het drama (master), steunend op een visitatierapport uitgevoerd door de Vlaamse Hogescholenraad. De aanvraag is ontvangen op 8 februari 2010.

Op vraag van de NVAO heeft de opleiding aanvullende informatie bezorgd over de masterproef. De aanvullende stukken zijn ontvangen op 15 juli 2010 en op 25 augustus 2010.

Procedurele eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De visitatiecommissie heeft het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door het evaluatieorgaan;
- Het referentiekader gehanteerd door de visitatiecommissie bevat alle onderwerpen en facetten van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (accreditatiekader) inclusief een domeinspecifieke vertaling. De facetten worden wel in een afwijkende volgorde behandeld;
- De visitatiecommissie heeft de beslisregels beschreven in het accreditatiekader adequaat toegepast;
- De gevolgde procedure is in overeenstemming met het toetsingskader voor de werkwijze van de VLIR en VLHORA als evaluatieorgaan of de erkenningsregeling van andere evaluatieorganen.

Inhoudelijke eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit van de opleiding is mede gebaseerd op een vergelijking met verwante opleidingen en zo mogelijk internationaal gehanteerde normen voor opleidingen in het relevante domein;
- In het visitatierapport vastgesteld door de visitatiecommissie en op basis van de aanvullende informatie over de masterproef, is voldoende gemotiveerd waarom de opleiding al dan niet aan de criteria van het beoordelingskader (hoofdstuk 2) voldoet zodat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn. Het visitatierapport behandelt minimaal de zes in het accreditatiekader genoemde onderwerpen, waarbij per onderwerp aan alle facetten aandacht wordt besteed. Voor ieder facet is een oordeel gegeven op de vierpuntsschaal op basis waarvan per onderwerp een oordeel volgt. De oordelen zijn onderbouwd met feiten en analyses. Het visitatierapport wordt afgesloten met een samenvattend oordeel over de opleiding;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de kwaliteit van de visitatiecommissie. Het visitatierapport bevat informatie over de omvang en de samenstelling van de visitatiecommissie, en over haar onafhankelijkheid, deskundigheid en gezaghebbendheid.

2 Besluit

betreffende de accreditatie van de Master in het drama (master) van de Erasmushogeschool Brussel.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master in het drama (master) van de Erasmushogeschool Brussel goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding met volgende afstudeerrichtingen: acteren en regie/schrijven, die te Brussel-Hoofdstad wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2011-2012 tot en met het einde van het academiejaar 2016-2017.

Den Haag, 24 november 2010

Voor de NVAO,

Lucien Bollaen
(bestuurder NVAO)

3 Werkwijze en verantwoording

Bij brief van 31 januari 2010 heeft de Erasmushogeschool Brussel bij de NVAO een accreditatieaanvraag ingediend voor de opleiding Master in het drama (master). De aanvraag is ontvangen op 8 februari 2010.

Op vraag van de NVAO heeft de opleiding aanvullende informatie bezorgd over de masterproef. De aanvullende stukken zijn ontvangen op 15 juli 2010 en op 25 augustus 2010.

Ter ondersteuning van deze aanvraag heeft de Erasmushogeschool Brussel een rapport bijgevoegd vanwege een evaluatieorgaan: Vlaamse Hogescholenraad.

De NVAO heeft deze aanvraag beoordeeld aan de hand van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen (14 februari 2005), conform de Handleiding accreditatie Vlaamse Gemeenschap (8 mei 2007) en het Reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en Toets Nieuwe Opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (14 februari 2005).

3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie

Evaluatieorgaan: Vlaamse Hogescholenraad

Visitatiecommissie:

Voorzitter: Ann Olaerts, domeindeskundige

Leden:

- Joost Lowyck, onderwijsdeskundige
- Steven Heene, domeindeskundige
- Chiel Kattenbelt, domeindeskundige
- Leo Swinkels, domeindeskundige
- Thomas Bellinck, studentlid

Secretaris: Floris Lammens

De Erkenningscommissie heeft bij besluit van 29 augustus 2008 bevestigd dat de samenstelling van deze visitatiecommissie voldoet aan de criteria van onafhankelijkheid die gelden voor de opleidingen van ambtshalve geregistreerde instellingen.

3.2 Werkwijze

De installatievergadering stond in het kader van een kennismaking, een gedetailleerde bespreking van het visitatieproces aan de hand van de Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA, aangevuld protocol ter ondersteuning van de opleidingen in academisering, juni 2007 en een toelichting van het ontwerp van het domeinspecifieke referentiekader. Daarnaast werden een aantal praktische afspraken gemaakt, onder meer met betrekking tot het bezoekschema, de bezoekdagen en de te lezen eindwerken en/of stageverslagen.

Tijdens de visitatie werd gesproken met een representatieve vertegenwoordiging van alle geledingen die bij de opleiding betrokken zijn. Tijdens de visitatie werd bijkomend informatiemateriaal bestudeerd, werden zo mogelijk toonmomenten ingelast en werd een bezoek gebracht aan de instelling met het oog op de beoordeling van de accommodaties en de voorzieningen voor de studenten.

De secretaris heeft in samenspraak met de voorzitter en de commissieleden, op basis van het zelfevaluatierapport, de checklisten en de motiveringen gebaseerd op het visitatiebezoek een ontwerp opleidingsrapport opgesteld. Het ontwerprapport geeft per onderwerp en per facet het oordeel en de motivering van de visitatiecommissie weer. Daarnaast werden – waar wenselijk en/of noodzakelijk – aandachtspunten en eventuele aanbevelingen voor verbetering geformuleerd.

Het ontwerp opleidingsrapport werd aan de hogeschool gezonden voor een reactie eerste terugmelding. De reactie van de opleiding op het ontwerp opleidingsrapport werd door de commissie in een slotvergadering besproken.

In de oordelen per onderwerp wordt steeds een overzicht gegeven van de oordelen per facet. In geval van een compensatie van facetten, wordt het oordeel op onderwerpniveau gevolgd door een motivering en aangevuld met de weging die de commissie hanteerde in de oordeelsvorming op onderwerpniveau. In de overige gevallen wordt voor de motivering van het oordeel op onderwerpniveau verwezen naar de argumentatie bij de facetten.

3.3 Domeinspecifiek referentiekader

De visitatiecommissie heeft een domeinspecifiek referentiekader voor de opleiding opgesteld en aan de opleidingen bezorgd.

De commissie hanteerde de volgende bronnen:

- Referentiekaders van de opleidingen:
 - Artesis Hogeschool Antwerpen
 - Erasmushogeschool Brussel
 - Hogeschool Gent
 - Hogeschool voor Wetenschap & Kunst
- Brondocumenten onderschreven door het werkveld:
 - “Beroepsprofiel van de Dramatisch Kunstenaar” (Studie 50 – VLOR 1997)
- Internationale referentiekaders:
 - Inter}Artes thematic network: Tuning Document for Theater Education

Een beschrijving van het gehanteerde referentiekader staat weergegeven op p. 15 tot p. 19 van het visitatierapport.

3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het evaluatieorgaan heeft overtuigend aangetoond dat het oordeel in onafhankelijkheid tot stand is gekomen. Uit het onafhankelijkheidsbesluit van de Erkenningscommissie en de onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden blijkt tevens dat de commissieleden in onafhankelijkheid tot hun oordeel zijn gekomen. De NVAO concludeert dat de visitatie en het beoordelingsproces in volstrekte onafhankelijkheid hebben plaatsgevonden;
- De commissie bestond uit zes leden inclusief een student. Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek, de vakdeskundigheid binnen

de discipline en het afnemend veld en relevante deskundigheid op het gebied van internationale ontwikkelingen van de discipline aanwezig waren. De deskundigheid binnen de commissie omvatte voldoende de gehele breedte van de opleiding.

De visitatiecommissie was bijgevolg voldoende deskundig en gezaghebbend om de beoordeling uit te voeren.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met het visitatieprotocol, zoals voorgelegd bij erkenning of toetsing:

- Het rapport geeft voldoende aan dat het visitatieprotocol effectief werd gevolgd;
- In het rapport verklaart de commissie dat de zelfevaluatie voldoende basis bood en dus voldoende zelfkritisch was;
- Het evaluatieorgaan heeft naar het oordeel van de NVAO overtuigend gegarandeerd dat de commissie adequaat heeft gewerkt;
- De commissie heeft de beschikking gekregen over eerdere visitatierapporten en heeft getoetst of de wijze waarop opleidingen met eerdere aanbevelingen en adviezen zijn omgegaan voldoende is.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met een domeinspecifiek referentiekader dat voldoet aan de eisen gesteld in de erkenningsregeling/toetsingsregeling en het NVAO kader. Daarbij is aangesloten bij:

- eisen gesteld door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk aan een opleiding in het domein;
- kaders gehanteerd in eerdere visitatie;
- indien beschikbaar beroepsprofielen;
- referentiekader aangereikt door opleiding, dat voldoende situering geeft van de opleiding in nationaal en/of internationaal verband en met betrekking tot de relevante beroepspraktijk;
- wettelijke eisen voor beschermde beroepen.

Voorts komt de NVAO tot de volgende vaststellingen:

- De werkwijze van de commissie bij de beoordeling van de opleiding Master in het drama (master) van de Erasmushogeschool Brussel is zorgvuldig en gedegen geweest. De gevolgde werkwijze en procedure, en de geraadpleegde informatiebronnen zijn helder en nauwkeurig geformuleerd en vermeld;
- De commissie heeft haar oordeel opgesteld en onderbouwd in overeenstemming met het visitatieprotocol en heeft de daarbij behorende beslisregels gevolgd. Voor de facetten geldt dat de analyses van de commissie duidelijk en consistent zijn, en ze leiden tot heldere conclusies. Op onderwerpniveau zijn de oordelen over de facetten op een juiste en zorgvuldige wijze afgewogen en neergelegd in heldere conclusies. De NVAO heeft aanvullende informatie ontvangen over de masterproef;
- De commissie heeft hiertoe op een zorgvuldige wijze een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld;
- Het kwaliteitsoordeel bij de toetsing is - voor zover relevant - mede gebaseerd op een vergelijking met verwante andere opleidingen en internationaal geaccepteerde criteria voor opleidingen in het desbetreffende domein;
- De commissie heeft in haar advies een aantal kritische kanttekeningen opgenomen. De NVAO onderschrijft deze en brengt deze onder de aandacht van de opleiding.
- De visitatiecommissie heeft in het kader van het verbeterperspectief aanbevelingen in het visitatierapport geformuleerd.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de beoordeling van de voorliggende opleiding zorgvuldig en gedegen tot stand is gekomen, en dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd.

4 Opleiding

Beschrijving van de opleiding

- instelling: Erasmushogeschool Brussel
- aard instelling: ambtshalve geregistreerd
- vestiging: Brussel-Hoofdstad
- graad en de kwalificatie: Master in het drama
- niveau en oriëntatie: master
- studieomvang¹: 60 studiepunten
- afstudeerrichtingen²: Acteren en Regie/schrijven
- overige opleidingsvarianten³: geen
- onderwijstaal: Nederlands
- studiegebied: Muziek en podiumkunsten
- aard van de aanvraag: accreditatie

¹ Situatie ten tijde van de visitatie

² Situatie ten tijde van de visitatie

³ Het studietraject voor werkstudenten; de onderscheiden programma's binnen de opleiding, indien deze leiden tot onderscheiden vormen van diplomering, te weten diplomering door één instelling, bidiplomering of gezamenlijke diplomering; de onderscheiden programma's binnen de opleiding, indien deze georganiseerd worden door onderscheiden instellingsbesturen.

5 Beoordeling

De NVAO steunt haar besluitvorming op volgende elementen:

- Het accreditatierapport bevat een beoordeling per onderwerp en per facet⁴;
- De NVAO hanteert bij de beoordeling van de onderwerpen de scores 'voldoende' en 'onvoldoende'⁵;
- Een accreditatiebesluit is positief indien alle samenvattende oordelen over de onderwerpen voldoende zijn. Het eindoordeel spreekt zich niet uit over gradaties in kwaliteit. Dit gebeurt door de visitatiecommissie die in haar rapport een score geeft per facet;
- De NVAO kan per facet volstaan met een verwijzing naar de bevindingen en de overwegingen van het bijhorende visitatierapport, m.a.w. ze kunnen door de NVAO worden overgenomen. Per facet wordt aangegeven of de NVAO de bevindingen en overwegingen van de visitatiecommissie bijtreedt. Indien dat niet het geval is draagt de NVAO een eigenstandige motivering aan⁶.

5.1 Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 1: doelstellingen opleidingen:

De commissie stelt dat de opleiding voldoet aan de eisen met betrekking tot de doelstellingen wat het niveau en de oriëntatie betreft. De onderzoeksattitude is herkenbaar uitgewerkt in de doelstellingen. De commissie stelt evenwel dat de academische gerichtheid van het onderzoek aangescherpt dient te worden, onder meer door de reflectieve component sterker te articuleren. De opleiding profileert zich als makersopleiding en stelt het persoonlijke verhaal centraal. Dit geeft een eigen invulling aan de doelstellingen.

De competenties zijn ontstaan in voortdurende interactie met het beroepenveld en met binnen- en buitenlandse artistieke en wetenschappelijke partnerinstellingen. De beoogde eindcompetenties houden rekening met de snel veranderende artistieke realiteit, ook op het vlak van onderzoek.

⁴ Art.7 en 8 van het reglement 'tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van opleidingen in de Vlaamse gemeenschap', hierna 'reglement Bestuursbeginselen'

⁵ Accreditatiekader en art. 58&1, eerste lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

⁶ Art.12 van het reglement Bestuursbeginselen

De opleiding heeft de domeinspecifieke doelstellingen ook per afstudeerrichting uitgewerkt. De commissie heeft vastgesteld dat ze hiermee voldoende tegemoetkomt aan de verwachtingen in haar domeinspecifiek referentiekader. Ze wil wel aanstippen dat in de uitwerking van het "makersprofiel" van de opleiding, het onderscheid tussen de twee afstudeerrichtingen dreigt te vervagen. Ze vraagt daarom dat de opleiding dit onderscheid zou aanscherpen.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Doelstellingen opleiding.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Doelstellingen opleiding als **voldoende**.

5.2 Programma

Facet 2.1. Eisen academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.3. Samenhang programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.4. Studielast

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.5 *Studietijd* in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.9 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.6. Studieomvang

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.4 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.7 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.6 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.8 Beoordeling en toetsing

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.7 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.9. Masterproef

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.8 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 2: programma:

De masteropleiding besteedt op een gevorderd niveau de noodzakelijke aandacht aan de algemene competenties (bijvoorbeeld via het keuzeaanbod van de stamvakken), streeft een gevorderd inzicht in en bewustzijn van de geschiedenis en eigenheid van het medium na en verlangt van de student, via het individuele project en de masterproef, dat hij of zij in staat is om een individuele, originele en eigensoortige artistieke bijdrage aan het werkveld te leveren.

De commissie vindt het positief dat doorheen de bachelor- en de masteropleiding de ontwikkeling van het persoonlijke scenario centraal staat, en dat de autonomie van de student daarin geleidelijk toeneemt. Ook drukt de commissie haar waardering uit voor de progressieve ontwikkeling in complexiteit doorheen de bachelor- en masteropleiding samen, zowel voor de theoretische als voor de praktijkgerichte opleidingsonderdelen. Wel vraagt de commissie om de finaliteit van de afstudeerrichtingen meer te versterken.

Het departement RITS blijkt de voorkeur te geven aan een nauwe interactie tussen onderzoek in en over de kunsten. De artistieke praktijk gaat idealiter ook altijd gepaard met een reflectie op de eigen artistieke praktijk. Het RITS wil bijzondere aandacht besteden aan de notatie van dit reflexief en intuïtief parcours, in de overtuiging dat de specificiteit van het onderzoek in en over de kunsten dat binnen het hoger kunstonderwijs verricht wordt, precies te maken heeft met de problemen en de oplossingen die de levende artistieke praktijken genereren. Vanuit deze context stelt de opleiding dat ze fundamenteel onderzoeksgericht is, en dat de nodige aandacht wordt besteed aan de kennisontwikkeling en het bijbrengen van onderzoeksvaardigheden. Dit gebeurt zowel via de praktijkateliers als de theorie die er – zij het in beperkte mate – ook op gericht is discursieve vaardigheden bij te brengen om over dat artistieke onderzoek te communiceren, in welke vorm dan ook. Precies daarom wordt aan de studenten in de masteropleiding op het einde van de rit een trajectverslag gevraagd. De commissie is ervan overtuigd dat de investeringen in onderzoeksprojecten en de manier waarop ze in het programma geïmplementeerd zijn, bijdragen tot de kwaliteit van de opleiding. Maar ze stelt wel dat de opleiding de ontwikkelingen in het eigen artistiek onderzoek en het discours daarover dient te expliciteren. Op die wijze zal de visie van de opleiding op onderzoek nog beter verankerd worden in het persoonlijk parcours van de student. Daarnaast merkt de commissie op dat in het verweven van artistiek onderzoek met de artistieke praktijk de aandacht voor ambachtelijkheid op peil dient te blijven.

Volgens de commissie besteedt de opleiding veel aandacht aan chronologie in het opleidingstraject. Hoewel de opleiding een coherent programma heeft uitgewerkt, is dit voor studenten niet altijd even helder.

De commissie vindt het positief dat de opleiding door een individuele begeleiding soepel omgaat met de studietijd. Toch vraagt de commissie om werk te maken van regelmatige en valide studietijdmetingen op maat van de opleiding.

In haar pedagogisch/didactisch concept hanteert de opleiding enkele expliciete visies: het 'complexiteitsmodel' (de opleiding gaat uit van een artistieke complexiteit), het 'confrontatiemodel' (het persoonlijke scenario van de student vormt het uitgangspunt van zijn traject: vraagsturing), het 'competentiegericht leren' (waarbij de techniek en het instrumentarium een middel zijn om het competentieprofiel te realiseren), het 'makersprofiel' (dat de speler ook als scheppend kunstenaar beschouwt) en de geïntegreerde opleiding (samenwerking tussen de afstudeerrichtingen of met andere opleidingen). In de masteropleiding worden werkcolleges gecombineerd met begeleide zelfstudie, waarbij de studenten opgevolgd worden door gastprofessoren die aangetrokken worden in samenspraak met de studenten en in functie van hun traject.

De commissie stelt vast dat de evaluatievormen over het algemeen adequaat zijn en in relatie staan tot de werkvormen, zowel in de bachelor- als in de masteropleiding en zowel voor de theoretische als voor de artistieke opleidingsonderdelen. Wel verzoekt de commissie om meer duidelijkheid over de beoordelingscriteria. Deze moeten duidelijker in verband worden gebracht met de doelstellingen van de individuele opleidingsonderdelen.

De masterproef moet resulteren in een concreet artistiek eindresultaat dat het persoonlijk scenario op een interessante en intersubjectieve wijze adequaat vormgeeft en communiceerbaar maakt. Elke student moet aan het begin van de masteropleiding een voorstel voor zijn masterproef formuleren. Dit bestaat uit scenografie en de uitvoering van het masterproject (toonmoment). De opleiding stelt daarbij dat het artistiek onderzoek en het werk zelf discursief zijn, en dat ze de studenten niet vraagt om een verbaal discursief supplement te voorzien. De student wordt wel aangemoedigd om in zijn/haar eigen taal te communiceren en te reflecteren over onderzoek, en om het onderzoek zelf als een eigen taal te ontwikkelen. De articulatie van die eigen taal en van de onderzoekscomponent krijgt gestalte in de open ateliers en de presentatie van het werk in een onderzoekreeks. De student wordt na elke performatieve articulatie en na het eigenlijke toonmoment van de masterproef aangezet tot reflectie, op basis waarvan het project verder wordt ontwikkeld. Die reflectie vindt plaats onder begeleiding. De student houdt van het hele proces een logboek bij, dat uiteenlopende vormen kan aannemen en als zodanig een expressie kan zijn van de taal en het universum waarin de student zijn/haar onderzoek uitvoert. De commissie aanvaardt deze duidelijke stelling. De evaluatie van de masterproef gebeurt door een jury die zowel uit interne als uit minimaal drie externe leden bestaat. De beoordeling is mee gebaseerd op het trajectverslag met zelfevaluatie dat de student moet maken na afloop van de masterproef. Het concept van de masterproef staat uitgewerkt in het document 'Toelichting master(proef) Drama' dat de NVAO als aanvullende informatie bij de besluitvorming heeft betrokken.

De commissie stelt dat de opleiding een sterk onderbouwde toelatingsproef hanteert. Ze apprecieert daarbij ten eerste de intensieve werkweek en de opdracht om in het stadsleven te duiken en daar nadien verslag over uit te brengen in de vorm van een kritische reflectie.

Tijdens de gesprekken is ook duidelijk geworden dat anderstalige studenten realistische kansen worden geboden. Dat vindt de commissie een sterk punt.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Programma.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma als **voldoende**.

5.3 Inzet personeel

Facet 3.1. Eisen academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 3: inzet personeel:

De commissie constateert dat de vaste staf bestaat uit een pedagogische (niet-artistieke) staf en een artistieke kernstaf. Ze heeft een breed spectrum aan expertise vastgesteld in het docentenkorps, maar vraagt dat de opleiding toch een voldoende flexibel aanwervingsbeleid zou kunnen voeren in functie van de gastdocenten. Ten minste één keer per jaar wordt een functioneringsgesprek gevoerd met de individuele docenten. Wat onderwijsprofessionalisering betreft, zijn initiatieven ontwikkeld op het niveau van de hogeschool. Er is nog geen specifiek aanbod in de richting van bijvoorbeeld de vakdidactiek theater. Vakinhoudelijke professionalisering gebeurt meestal via de praktijk van de docenten buiten de opleiding en deelname aan seminars en congressen.

De commissie stelt vast dat niet enkel de artistieke docenten in de opleiding, maar ook de rijke schare gastdocenten duidelijk bijdragen tot het actuele theaterleven. De opleiding kent daarmee een sterke verwevenheid met het beroepsleven. Voorts heeft de commissie opgemerkt dat er een aanzienlijk aantal gepromoveerden (6) en promovendi (3) in de staf aanwezig zijn. De commissie heeft bij het personeel in het algemeen een openheid aangetroffen ten aanzien van onderzoek, getuige het feit dat van de 20 vaste onderwijzende personeelsleden (bachelor- en masteropleiding samen) er 16 betrokken zijn bij onderzoek met een opdrachtpercentage dat varieert van 5 tot 50 procent.

De globale student-lectorratio bedraagt 1 op 2,7.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Inzet personeel.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Inzet personeel als **voldoende**.

5.4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 4: voorzieningen:

Op de huidige campussen samen beschikt de opleiding onder andere over een in aanbouw zijnde onderzoeksruijme, grotere auditoria, kleinere leslokalen en grote repetitieruimtes. De studenten kunnen beschikken over internet. De opleiding voorziet in al deze ruimtes het geschikte didactische materiaal. Hoewel de opleiding geen eigen mediatheek of studielandschap bezit, heeft de commissie vastgesteld dat dit geen problemen oplevert. De studenten vinden hun weg naar de bibliotheek van het Vlaams Theater Instituut en leken geen tekort te ervaren.

De opleiding heeft een integraal systeem voor studiebegeleiding met vakinhoudelijke studie, studentenloopbaan- en studentenbegeleiding. Verschillende personen staan in voor de studiebegeleiding: de docenten zelf, de trajectbegeleider, de ombudspersoon en de sociale dienst. Ook de jaarmentoren spelen een erg belangrijke rol in de studentenbegeleiding. Zij volgen de studenten nauwgezet op gedurende het volledige leertraject. Het is de commissie tijdens het bezoek wel opgevallen dat de studenten klachten hebben over de informatievoorziening met betrekking tot planning, en over de planning en organisatie zelf.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Voorzieningen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen als **voldoende**.

5.5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.1 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.2 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.3 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 5: interne kwaliteitszorg:

De opleiding sluit voor de kwaliteitszorg aan bij het hogeschoolbeleid. Er is een hogeschoolbrede studententevredenheidsenquête opgesteld. Deze bevraging gebeurt jaarlijks. De opleiding gaf evenwel te kennen dat de resultaten van die enquête niet hebben geleid tot structurele verbetermaatregelen. Daarnaast heeft de hogeschool begin 2008 een alumni-enquête verstuurd naar de afgestudeerden van de drie voorgaande academiejaren. De commissie meent dat de opleiding wel intensief de kwaliteit van het curriculum bewaakt, maar vraagt dat de opleiding werk zou maken van een meer gestructureerd kwaliteitsbeleid.

De commissie stelt vast dat de opleiding wel degelijk verbetermaatregelen neemt en de implementatie ervan relatief snel kan doorvoeren. De commissie vraagt dat de opleiding zou blijven investeren in verbetermaatregelen en zou werken aan de zichtbaarheid ervan.

De commissie is verheugd dat de opleiding medewerkers, studenten en het beroepenveld betreft in de reflectie over de opleiding. Ze vraagt wel dat de contacten met het werkveld verbreed zouden worden, vooral internationaal. Wat de alumni betreft, organiseert de opleiding jaarlijks de 'Alumni Awards' - een evenement waar telkens vijf alumni worden gehuldigd – maar het contact blijft verder beperkt tot sporadische en toevallige ontmoetingen.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als **voldoende**.

5.6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 6: resultaten:

De commissie heeft vertrouwen in het concept voor de bachelor- en masterproeven en voor de toonmomenten. Ze heeft van deze opleidingsonderdelen slechts in beperkte mate kennis kunnen nemen. Het werkveld en de afgestudeerden zijn positief over de kwaliteit van de opleiding.

Uit de gegevens over alumni is gebleken dat de afgestudeerden vlot werk vinden op een geschikt niveau en in de juiste functies. De afgestudeerden zelf waren ook tevreden over hun opleiding, maar zagen wel verbetering mogelijk op het gebied van een aantal ambachtelijke theateervaardigheden.

De competentiegerichte benadering en de individuele begeleiding zijn manieren om het onderwijsrendement hoog te houden. De commissie kan zich vinden in deze visie. Maar ze vraagt de opleiding wel zich te bezinnen over de vraag of er een verantwoorde relatie is tussen de maximale inspanning van de opleiding en de student enerzijds en het rendement anderzijds. Uit de cijfers blijkt namelijk dat ondanks de inspanningen en de toelatingsproef een groot deel van de studenten tijdens de studie afvallen. De commissie vraagt dan ook dat de opleiding streefcijfers opstelt.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Resultaten.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Resultaten als **voldoende**.

6 Oordelen visitatiecommissie

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie uit hoofdstuk 5 weer.

Onderwerp	oordeel	facet	oordeel
1 Doelstellingen	Voldoende	1.1 niveau en oriëntatie	Voldoende
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	Voldoende
2 Programma	Voldoende	2.1 eisen gerichtheid	Goed
		2.2 relatie doelstellingen - programma	Goed
		2.3 samenhang programma	Voldoende
		2.4 studielast	Voldoende
		2.5 toelatingsvoorwaarden	Goed
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming tussen vormgeving en inhoud	Voldoende
		2.8 beoordeling en toetsing	Voldoende
		2.9 masterproef ⁷	Voldoende
3 Inzet personeel	Voldoende	3.1 eisen gerichtheid	Goed
		3.2 kwantiteit	Voldoende
		3.3 kwaliteit	Goed
4 Voorzieningen	Voldoende	4.1 materiële voorzieningen	Voldoende
		4.2 studiebegeleiding	Goed
5 Interne kwaliteitszorg	Voldoende	5.1 evaluatie resultaten	Voldoende
		5.2 maatregelen tot verbetering	Voldoende
		5.3 betrokkenheid	voldoende
6 Resultaten	Voldoende	6.1 gerealiseerd niveau	Voldoende
		6.2 onderwijsrendement	Voldoende

Eindoordeel van de visitatiecommissie: positief

⁷ Enkel voor masteropleidingen

7 Oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het oordeel van de NVAO weer.

Onderwerp	oordeel
1 Doelstellingen	Voldoende
2 Programma	Voldoende
3 Inzet personeel	Voldoende
4 Voorzieningen	Voldoende
5 Interne kwaliteitszorg	Voldoende
6 Resultaten	Voldoende

Eindoordeel van de NVAO: positief

7.1 Academiseringsproces

De NVAO heeft bij de analyse van het beoordelingsrapport in het bijzonder aandacht besteed aan het verloop van het academiseringsproces. De NVAO heeft zich de vraag gesteld of de realisaties en plannen op grond waarvan de commissie tot haar oordeel komt voldoende aannemelijk maken dat de academiseringsdoelstellingen in 2013 worden gerealiseerd en de opleidingen dan volledig aan de accreditatiecriteria zullen beantwoorden. Daarbij is gebruik gemaakt van het accreditatiekader (hoofdstuk 4) ten behoeve van de accreditatie van academiserende opleidingen. De criteria die daarbij aan de orde zijn komen er samengevat op neer dat:

- a) in de doelstellingen de wetenschappelijke oriëntatie die men nastreeft duidelijk is en de... onderzoekscompetenties worden verwoord;
- b) dat academisering in de inrichting en opzet van het programma tot uitdrukking komt, de inbedding van het onderwijs in het onderzoek is - ten minste in eerste aanzet - zichtbaar, de plannen en voornemens geven vertrouwen dat de doelstellingen van het omvormingsdossier worden gerealiseerd;
- c) dat een onderzoeksomgeving in ontwikkeling is die de opleidingen ondersteunen en voeden, de docenten zijn in voldoende mate betrokken bij onderzoek;
- d) dat het aannemelijk is dat de opleiding de academiseringsdoelstellingen in 2012/2013 heeft gerealiseerd en dan dus volledig aan de accreditatiekaders voldoet.

De NVAO stelt vast dat de commissie in december 2008 een opleiding aantrof die een goede start had gemaakt met het academiseringsproces. De commissie draagt daarvan concrete eerste resultaten aan, maar signaleert dat de academiseringsdoelstellingen nog verscherpt moeten worden voor het volledig realiseren van de academisering op termijn. Alles afwegend komt de NVAO tot de conclusie dat het vertrouwen van de commissie gerechtvaardigd is dat de opleiding voldoende inspanningen zal doen om het academiseringsproces tot een goed einde te brengen.

8 Opmerkingen en bezwaren van instelling

Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport.

De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

Het accreditierapport is tot stand gekomen op basis van een externe beoordeling van de opleiding Master in het drama (master) van de Erasmushogeschool Brussel uitgevoerd door Vlaamse Hogescholenraad.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
F 31 70 312 23 01
E info@nvaio.net
W www.nvaio.net

Aanvraagnummer #4183

De accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2011-2012 tot het einde van academiejaar 2016-2017.